

VERENIGINGS NIEUWS

Lidmaatschap voor het leven

Op de Algemene Ledenvergadering van 8 april 2000 is het voorstel voor een lidmaatschap voor het leven goedgekeurd. Door een eenmalige storting van € 680,67 kunt u lid voor het leven worden. Leden die al 10 of meer jaar lid zijn kunnen een korting krijgen. Voor meer informatie kunt u contact opnemen met het bureau van de VZZ. Het geld komt ten goede van het Zoogdierfonds.

Digitale Index Zoogdier

Op de web site van de VZZ (www.vzz.nl) staat een index met artikelen die de afgelopen 10 jaar in Zoogdier stonden. Het is een PDF-bestand. U kunt hem ophalen en met het programma Adobe Acrobat Reader (gratis te verkrijgen bij www.adobe.nl) bekijken. Daarnaast is de index als een databestand beschikbaar (in Dbase, Excel of elk ander gewenst programma; helaas niet voor MacIntosh). In dit bestand staan niet alleen alle titels, maar ook sleutelwoorden uit de inhoud van de artikelen. Zo kunt u zoeken naar alle artikelen waar de veldmuis in voorkomt of die gaan over onderzoekstechnieken of wettelijke bescherming van zoogdieren. Bovendien zijn hierin de titels van jaargang 11 (2000) opgenomen. Dit databestand kunt u bestellen door € 5,45 over te maken naar rekeningnummer 203737 van de Postbank (Nederland) of naar rekeningnum-

mer 000-1486269-35 van de Postcheques/Bank van de Post (België), onder vermelding van 'Digitale Index Zoogdier'.

Zoogdierfonds

Behalve door lid te worden, kunt u de VZZ ook steunen door een gift ten bate van het Zoogdierfonds te doen. Uw gift kunt u storten op rekeningnummer 203737 van de Postbank (Nederland) of op rekeningnummer 000-1486269-35 van de Postcheques/Bank van de Post (België), onder vermelding van 'Zoogdierfonds'. Giften tot 3.668 Euro per 2 jaar per persoon zijn voor de VZZ vrij van schenkingsrecht (belastingafdracht).

Jubileum

In 2002 viert de VZZ haar 50-jarig jubileum. Een goede reden om uw kennissen een goed nieuwjaar met een *zoogdierkaart* te wensen. Voor € 6,81 kunt u een set van 14 kaarten, met afbeeldingen van

otter, hazelmuis, bever, vale vleermuis en andere soorten van de Rode lijst, bestellen. Maak daarvoor € 6,81, plus € 1,27 voor de verzendkosten, over naar rekening 203737 van de Postbank (Nederland) of rekening 000-1486269-35 van de Postcheques (België), onder vermelding van '1 set wenskaarten'. Na ontvangst van de betaling krijgt u de artikelen thuis gestuurd.

Op dit moment is het Team 50 begonnen aan de organisatie van enkele activiteiten ter gelegenheid van het jubileum. Op het programma staan in ieder geval de viering van de verjaardag (waarschijnlijk in mei), een braakbalpluismanifestatie (vooral voor jeugd) en een symposium over knaagdieren (in Antwerpen).

Lutra vernieuwd!

Lutra heeft een nieuw jasje. Voor wie het nog niet gezien heeft: de kافت van Lutra is zowel qua ontwerp als kleur ingrijpend veranderd. Van blauw naar okergeel. En niet langer het VZZ-logo centraal maar een aansprekende, per nummer wisselende foto van een zoogdier. Maar ook het binnenwerk van Lutra is vernieuwd. Een ander lettertype, een nieuwe vormgeving van

titels en paragraafkopjes, een andere indeling van de tekst over de pagina's, een gewijzigde notatie van referenties, een herzien colofon en natuurlijk geactualiseerde aanwijzingen voor auteurs. Bijna teveel om op te noemen. Zonder twijfel een behoorlijke metamorfose. Met de nadrukkelijke wens om de leesbaarheid van het tijdschrift te bevorderen en zodoende de aantrekkelijkheid van Lutra te vergroten voor zowel de lezers als (potentiële) auteurs.

Maar er is meer veranderd. Vanaf nu publiceert Lutra bij voorkeur in het Engels, maar schrik niet: het publiceren van Nederlandse artikelen in Lutra blijft daarnaast óók mogelijk. Achterliggend argument is de wens van het VZZ-Bestuur en van de beide redacties om de twee tijdschriften ieder een duidelijke 'eigen plek' te geven binnen de VZZ: Zoogdier als verenigingstijdschrift en Lutra als wetenschappelijk tijdschrift.

En is er nog meer veranderd? Jazeker. Naast uitgebreide artikelen over wetenschappelijk onderzoek aan zoogdieren is het voortaan mogelijk om korte berichten te publiceren. Bijvoorbeeld over een bijzondere vondst met wetenschappelijke betekenis, een innovatieve onderzoekstechniek of een verbeterde analysemethode. Randvoorwaarde is dat de bijdragen op een wetenschappelijke manier zijn uitgewerkt. Tevens is de waarde van het materiaal voor het wetenschappelijk lezerspubliek een belangrijk beoordelingscriterium.

Daarnaast is er plaats voor boekbesprekingen en publicatietijlsten. Maar ook andere bijdragen kunnen in de toekomst worden opgenomen, zoals aankondigingen van congressen en symposia, reviews of artikelen die meer het karakter van een opinie hebben. Mogelijkheden genoeg dus. En aanvullende ideeën zijn altijd welkom. Wij hopen dat hiermee Lutra

steeds vaker als medium wordt gekozen om onderzoeksresultaten te communiceren. We zien uit naar jullie manuscripten!

De Lutra-redactie

Edelhert, wild

zwijn en damhert op de zwarte lijst

Op 1 april 2002 zal de Flora- en faunawet in werking treden. Bij die wet horen een aantal Besluiten en Regelingen. In december is de Regeling beheer en schadebestrijding dieren gepubliceerd. In deze regeling staat de lijst van soorten waarvan Gedeputeerde Staten van provincies kunnen bepalen dat de stand moet worden beperkt. Zij kunnen zelfs, zoals bij de muskusrat, de bestrijding actief te hand nemen ongeacht de mening van de grondeigenaar. Op deze lijst staan een aantal exoten, zoals muskusrat, beverrat, muntjak en marterhond. Maar tot onze verbazing staan ook ree, edelhert, damhert en wild zwijn op de lijst. De drie laatstgenoemde soorten staan nota bene ook op de Rode Lijst van inheemse zoogdieren! Ze staan daarop omdat er maar enkele populaties in Nederland voorkomen. Daarom zijn natuurbeschermers (en provincies) juist bezig om plannen te maken om het leefgebied voor vooral het edelhert te vergroten.

Op advies van de werkgroep zoogdierbescherming heeft de VZZ daarom protest aangetekend tegen de plaatsing van de hoefdieren op deze lijst.

Werkgroep zoogdierbescherming

Werkgroep Boommarter Nederland

Wij houden ons bezig met een mysterieus, zeldzaam en voor Nederlandse begrippen behoorlijk groot roofdier: de boommarter. Waarom zeldzaam - welke zijn de criteria die de boommarter aanlegt om zich in een bepaald bosgebied te vestigen?

Dat er betreffende deze teruggetrokken levende boommarters héél wat uit te vorsen valt, moge blijken uit het dikke speciale nummer van Lutra (43-1, 2000) dat geheel aan dit dier is gewijd.

In 2002 zal er weer een uitgave komen van "Marterpassen", teneinde diverse waarnemingen wereldkundig te kunnen maken en de Nederlandse stand van zaken samen te vatten.

De WBN is een genootschapje met een losse samenhang. Om de boommarter te kunnen bestuderen moet je toestemming hebben van de beheerder van een bosgebied, en het moet een nogal groot gebied zijn, want in kleine bosjes vind je ze niet. Iemand die er echt mee bezig is besteedt er veel tijd aan! Die neemt ook zeker niet zomaar jan en alleman mee. De leden van de WBN wisselen graag gegevens uit, juist omdat de dieren je steeds weer voor raadsels zetten. Maar de studie van boommarters is niet iets dat je even doet en vergt inzet en toewijding.

Helaas zijn er hier en daar aanzienlijke stukken bos waarvoor we nog geen vrijwilliger hebben kunnen vinden; die liggen er ononderzocht bij.

De WBN heeft in 1996 en 1999 themadagen georganiseerd waarbij de boommarter centraal stond. Tweemaal 's jaars komen we bijeen en gaan we op excursie. In 2002 willen we met Pinksteren gaan onderzoeken of er in Gaasterland sporen van boommarters te vinden

Veluwe en in delen van Drenthe en oostelijk Friesland. Daarnaast worden er ook wel eens elders boommarters gesignaleerd. Die zijn het moeilijkste om vat op te krijgen, omdat zo een incidenteel geval van voortplanting je gauw ontgaat. Op uitsterven staat de boomarter niet. Maar met name het grote aantal slachtoffers in het verkeer maakt, dat het vermogen om zich te herstellen na achteruitgang tegenwoordig gering is.

Henri Wijsman, voorzitter WBN

Vleermuiswinter verblijf Den Helder

De winter is voorbij en de eerste vleermuizen ontwaken uit hun winterslaap om zich voor te bereiden op het werpen en grootbrengen van jongen. Eén van de plaatsen waar zij hun winterslaap hebben doorgebracht is een bunkercomplex in de gemeente Den Helder. De eigenaar van dit complex wil deze slopen de vrijkomende grond gebruiken voor de bol-lenteelt. Dit zou betekenen dat een van de weinige winterverblijfplaatsen van watervleermuizen en gewone grootoorvleermuizen in de kop van Noord-Holland verdwijnt. De VZZ heeft hiertegen, via haar lid Jan Boshamer, bezwaar aangekend.

Dit heeft al een beetje succes gehad. In de sloopvergunning die de gemeente Den Helder heeft afgegeven staat dat de eigenaar eerst een ontheffing inzake de natuurbeschermingswet moet hebben, alvorens tot sloop over te kunnen gaan. Eén van de eisen die aan de verlening van die ontheffing gesteld wordt is dat het verlies van de bestaande winterverblijfplaats gecompenseerd wordt door een nieuwe winterverblijfplaats. Hopelijk ziet de eigenaar van

de sloop af. Mocht dit niet het geval zijn, dan zal de VZZ er naar streven de schade voor de vleermuizen zo laag mogelijk te houden.

Dennis Wansink

Zwartboek Vleermuizen

Elk jaar weer komen het bestuur van de VLEN een aantal gevallen ter ore waarbij vleermuizen in het gedrang zijn gekomen. Het kan hierbij gaan om spouwmuren die worden dichtgemaakt, vleermuizen die tijdens sloopactiviteiten vrij komen en die ergens moeten worden ondergebracht, vleermuisbomen die worden omgezaagd, winteronderkomens van vleermuizen die gedurende de winter een onderhoudsbeurt krijgen, winterverblijven die ontoegankelijk worden gemaakt, vleermuizen die uit de spouw worden gehaald om te worden verplaatst.

Om zicht te krijgen op de omvang van dit probleem heeft het VLEN-bestuur besloten tot het opstellen van een zwartboek voor vleermuizen.

Hierin zullen de zaken die zich in Nederland vanaf 2001 voor hebben gedaan worden geregistreerd. Alle gevallen kunnen jullie aanmelden, het liefst via e-mail naar AHAARS-MA@DDS.NL vermeld hierbij naast je naam, adres, plaats en telefoonnummer ook wat er zich heeft voorgedaan en wat er tegen is ondernomen. Verder vermelden op welke datum zich een en ander heeft voorgedaan. Een en ander kan ook worden opgestuurd naar A.J. Haarsma, Doelengracht 11, 2311 VM te Leiden.

*Anne Jifke Haarsma
Secretaris van de VLEN*

zijn. Dat is nog helemaal geen gemakkelijke opgave. De bedoeling is om heel Gaasterland uit te kammen. Het helpt wel als je ervaring hebt en weet waar je op moet letten. De centrale problemstelling van het onderzoek is steeds weer: hoeveel boommarters zitten er en wat bepaalt hun voorkomen (zou er bijvoorbeeld een tekort aan geschikte holle bomen zijn?). In enige grote terreinen ligt het binnen ons bereik om aan monitoring te doen en het aantal gevallen van voortplanting te vergelijken van jaar tot jaar.

Het grote ideaal is om ooit in de gebieden waar boommarters regelmatig voorkomen alle bosgebieden te inventariseren: op de Utrechtse Heuvelrug, op de